

ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Консультацію підготувала: студентка групи БМП-41

Габро Дарина

Керівник: д.ю.н Сердюк Наталія Аркадіївна

Вступ

Внаслідок трагічних подій для українського народу, а саме російське вторгнення в Україну 2022 року — відкритий військовий напад росії за підтримки Білорусі на Україну, початий о 3:40, 24 лютого 2022 року, багато громадян України змушені були покинути свої домівки та тимчасово виїхати за кордон.

У зв'язку цим українські громадяни можуть звертатися за міжнародним захистом в Європейському Союзі для отримання притулку. Отримати можна статус біженця чи додатковий захист. Водночас, актуальним став ще один інструмент – "тимчасовий захист" в Європейському Союзі (ЄС).

4 березня 2022 року Рада Європейського Союзу проголосувала за застосування Директиви від 20 липня 2001 року № 2001/55/ЄС про мінімальні стандарти надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та несення їх наслідків (далі – Директива).

Директива обходить традиційно перевантажену процедуру надання притулку (отримання статусу біженця/додаткового захисту) і пропонує швидкий і спрощений шлях до доступу до захисту в усьому ЄС.

Статтею 4 Директиви передбачена можливість отримання тимчасового захисту. За загальним правилом тривалість тимчасового захисту становить 1 рік, який може бути автоматично подовжений кожні 6 місяців ще на 1 рік. Однак, Директива має рекомендаційний характер, а тому кожна країна-член ЄС самостійно визначає тривалість надання тимчасового захисту.

Однією з країн, які активно підтримують Україну і українських біженців є Велика Британія.

Спочатку хотілось би дати визначення ключовим термінами, які необхідно знати українцям, що виїхали за кордон.

Наразі існує три способи легального перебування українців на території держав ЄС:

- (1) в статусі туриста;
- (2) шляхом отримання тимчасового захисту;
- (3) шляхом отримання статусу біженця.

Турист по неволі

Варіант з туристичним перебуванням протягом 90 днів без права працевлаштування в країнах ЄС не зазнав змін і є актуальним для тих, хто покинув Україну до 24.02.2022 та залишився в ЄС після вказаної дати. Особи, які виїхали до ЄС 24.02.2022 та пізніше також можуть перебувати на території ЄС в статусі туриста, але на власному забезпеченні, та не можуть розраховувати на підтримку, яку надає "тимчасовий захист". Не виключено, що особи, які виїхали з території України незадовго до 24.02.2022 та перебувають зараз у статусі туриста, також зможуть отримати тимчасовий захист або статус біженця, але це залежатиме від політичної волі кожної окремої держави ЄС.

Визначення понять "тимчасового захисту" та "біженства"

Перш за все, тим хто залишає територію України варто знати, що тимчасовий захист та статус біженця є різними правовими категоріями, які мають різні юридичні наслідки. Особи, які перетинають кордон часто плутаються в термінах, здебільшого оперуючи поняттями "біженець" і тому, при зверненні за допомогою, можуть неправильно визначитись з категорією захисту, яку насправді хотіли б отримати в ЄС. Тимчасовий захист та біженство мають різне нормативне регулювання, різний порядок отримання та позбавлення, різне коло осіб і сфери застосування та в певній мірі схожі права, які надає кожен статус.

Головна різниця в тому, що статус біженця - це індивідуальне, гарантоване міжнародними конвенціями право, тоді як право на тимчасовий захист є колективним, не передбачає звернення з індивідуальними заявами та проходження адміністративної процедури її розгляду.

Тимчасовий захист. Головним документом, який регулює питання надання тимчасового захисту є Директива ЄС 2001/55/ЄС про тимчасовий захист, яка була прийнята в ЄС ще 20.07.2001 для забезпечення мінімальних стандартів надання тимчасового захисту у випадках масового напливу переміщених осіб. Проте вперше Директиву було активовано Рішенням Ради ЄС 2022/382 від 04.03.2022 саме для українців. І таке рішення беззаперечно можна назвати безпрецедентним в історії ЄС.

Головна мета Директиви полягає у послабленні тиску на національні системи надання притулку та забезпечення переміщених осіб на території держав-членів ЄС такими гармонізованими правами як право на проживання, медичну допомогу і освіту, доступ до ринку праці та житла та ін.

Але надання тимчасового захисту не означає автоматичне отримання статусу біженця. В той же час особа, яка отримала тимчасовий захист не позбавлена права отримати статус біженця в порядку, встановленому законодавством держави її перебування.

Статус біженця. Головними міжнародними документами, які регулюють питання біженства є Женевська конвенція про статус біженців 1951 р., Нью-Йоркський протокол 1967 р. та Дублінська конвенція 1990 р. Відповідно до положень Конвенції про статус біженців 1951 р., біженцем є особа, яка через обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідувань за ознакою расової належності, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи чи політичних поглядів знаходиться за межами країни своєї національної належності і не в змозі користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися таким захистом внаслідок таких побоювань; або, не маючи визначеного громадянства і знаходячись за межами країни свого колишнього

місця проживання в результаті подібних подій, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок таких побоювань[1]

Дублінська конвенція 1990 р. в свою чергу закріпила, що особа, може клопотати про отримання статусу біженця виключно в першій безпечній країні, кордони якої вона перетнула. Враховуючи, закрите авіасполучення на території України, просити притулку особа може виключно в тих державах, які межують з Україною. Якщо ж особа перетне кордони кількох країн і попросить притулку у країні, яка не межує з Україною, її буде депортовано до держави, кордони якої з Україною вона перетнула вперше.

Тож, головна принципова різниця між тимчасовим захистом та статусом біженця полягає в тому, що статус біженця - це індивідуальне право особи на міжнародний захист, яке надається після проходження тривалої адміністративної процедури, яка має свої особливості. При цьому поняття тимчасового захисту не є категорією міжнародного права, а є винятковими тимчасовими та негайними мірами, які застосовуються при масовому напливі людей, які тікають з зони збройного конфлікту, направленими на забезпечення швидкого та відносно спрощеного механізму колективного захисту осіб, які потребують такого захисту, гарантуючи їм дозвіл на проживання та інші соціальні права.

Що стосується Великої Британії, для в'їзду до неї громадянам України необхідна британська віза. Уряд країни дає можливість оформляти візи українцям за спрощеною процедурою.

Для українців, які рятуються від війни, в цій країні діють дві програми:

- **Ukraine Family Scheme** - для тих, у кого є родичі в цій країні;
- спонсорська **Homes for Ukraine**, за якою місцеві жителі надають кімнати українським біженцям мінімум на 6 місяців.

Одна з перших програм прийому біженців з України, яка запрацювала в країні після початку війни - **Ukraine Family Scheme**[2].

Подати заявку на візу для членів сімей можна на сайті цього сайті: (<https://www.gov.uk/guidance/apply-for-a-ukraine-family-scheme-visa>).

Ці візи оформляють членам сімей громадян Великої Британії, членам сімей громадян України, які мають зокрема дозвіл на постійне проживання у країні.

18 березня Великобританія анонсувала нову програму Ukraine Sponsorship Scheme (Homes for Ukraine) (<https://www.gov.uk/guidance/apply-for-a-visa-under-the-ukraine-sponsorship-scheme>) для українців, які не мають родичів у Сполученому королівстві і хочуть виїхати туди у зв'язку з війною.

Саме по цій програмі я і потрапила до Англії.

Ця програма дозволяє громадянам України залишатися в будинку спонсора у Великій Британії до шести місяців. На таку легалізацію мають право ті, хто є громадянином України або найближчим родичем громадянина України і проживали в Україні до 1 січня 2022 року. Участь у програмі безкоштовна.

Ви зможете жити, працювати й навчатися у Великій Британії, а також отримувати доступ до державної грошової допомоги.

Хто має право отримати візу за програмою.

Податися на програму можуть українці і прямі родичи – родичі громадянина України які:

- досягли 18 років на момент подачі заявки
- діти до 18 років, які подаються на програму з батьками або опікуном, або їдуть в ВБ, щоб приєднатися до останніх.

Щоб отримати візу за програмою, ці категорії повинні:

- засвідчити, що вони проживали в Україні станом на 1 січня 2022 або незадовго до цього
- перебувати поза межами ВБ
- мати підходящого спонсора, який відповідає вимогам і готовий надати вам житло.

Головною умовою для заповнення заявки і отримання візи є наявність спонсора. На жаль, українцям, бажаючим виїхати у Велику Британію спонсора доведеться шукати самостійно. Спонсором може бути як людина, яку ви вже знаєте і яка готова надати вам житло, так і незнайома вам людина.

Сам уряд Великої Британії ніяк не зв'язує українців з британцями, готовими виступити в якості спонсора. Тому зараз функцію з'єднання шукачів притулку з господарями виконують волонтерські організації. На урядовому порталі є лише посилання для самих спонсорів, які можуть заявити про своє бажання прихистити вас:

- <https://apply-to-offer-homes-for-ukraine.service.gov.uk/individual/steps/1> - для окремих осіб-спонсорів.
- <https://apply-to-offer-homes-for-ukraine.service.gov.uk/organisation/steps/1> - для організацій-спонсорів.

Уряд може отримати заявку від спонсора, але ніяк не сконтактує його з вами. Тоді як задача знайти спонсора є обов'язковою - без його згадування у візовій заявці вам просто не видадуть візу.

На мою думку, це прогалина Британської системи прийому біженців з України. Вийти із цієї ситуації можливо тільки одним шляхом - подати заявку на волонтерському сайті Reset[3] або Usp.uk[4] вони допоможуть вам знайти спонсора.

Після цього вам прийде лист із підтвердженням, що спонсор був успішно підібраний. Разом зі спонсором приступайте до заповнення заявки на візу. Для тих, хто потребує екстреного виїзду або не може знайти спонсора, можна виїхати через спонсорство Шотландії або Уельсу. Ці дві країни у складі Сполученого Королівства самі можуть виступати спонсором без окремих осіб і забезпечити вас житлом - у візовій заявці просто вкажіть, що спонсором є сам уряд Шотландії або Уельсу (Під заголовком "Організація-спонсор"). Заявка подається онлайн. Раджу заповнювати її разом зі спонсором, та пам'ятати, що

якщо на сайті ви не проявлятимете активність впродовж 25 хв, то вас автоматично виб'є із системи. Тому краще підготувати всі документи заздалегідь.

Для спонсорів, яких ви вже знаєте і які готові прихистити вас, нічого на урядовому сайті окремо від вашої візової форми заповнювати не потрібно. Достатньо заповнити разом з вами вашу візову форму, вказавши всі ваші і свої контакти на одну особу подається одна заявка всі спонсори повинні будуть пройти перевірку урядових уповноважених осіб і показати будинок на предмет відповідності нормам безпеки і здатності вмістити вас і вашу сім'ю.

Якщо ви подаєтесь з продовженим паспортом, прикріпити потрібно буде копію сторінки, де видно печатку про продовження строку паспорта.

Також потрібно буде прикріпити копії документів, що засвідчують особу вашого спонсора. Це можуть бути: - британський або ірландський паспорт або Ірландська паспортна картка - біометричний дозвіл на проживання або біометрична карта про проживання - водійське посвідчення з фотокарткою.

Також потрібно буде вказати адресу вашого спонсора. Якщо у вас виникнуть труднощі з прикріпленням документів - ви можете звернутися до візових центрів.

Після обробки вашої заявки, вам надійде офіційний дозвільний лист (permission letter) з підтвердженням вашого права подорожувати у Великій Британії. Так як я, маю цей лист, я можу надати його в якості прикладу:

Home Office If you are the sponsor in the UK, please email this letter to the person you are sponsoring.

Please read this letter carefully and keep it in a safe place. It is proof that you can now travel to the UK.

Dear DARYNA HABRO

Application reference number (GWF):

Passport number: GB997236

Thank you for your application to the Ukraine Scheme. You can now travel to the UK. Please make sure your sponsor knows that you are coming.

You must show this letter, along with your passport, to the airline, train, or ferry company you are travelling with. You can show the letter on your smartphone or as a printed copy.

If you are travelling to the UK with family members who had to attend a Visa Application Centre to give their biometrics (fingerprints and facial image), they will need to collect their visa from the same Visa Application Centre before starting their journey. They will not be able to travel to the UK without doing this.

At the UK border

When you arrive at the UK border, please show this letter to a Border Force officer, along with your passport.

The Border Force officer will, once the usual border checks have been approved, stamp your passport to show that you can stay in the UK for up to 6 months.

After you arrive in the UK

The stamp in your passport provides access to support that you and your family may need on arrival in the UK. It is proof that you can work, rent a home and access public services such as medical treatment and education.

1

The stamp in your passport is only valid for 6 months. Before the end of the 6 months, you must provide your biometrics (fingerprints and facial image) to give you permission to stay in the UK for 3 years and to enable you to continue accessing support. You will also need to do this before leaving and re-entering the UK within the initial 6 months.

How to provide biometrics

Once you are in the UK, to provide your biometrics within 6 months you need to visit gov.uk. This page will go live from 25 March 2022. Once we have received your details, we will tell you how to provide your biometric information to us. This might be by using the [ID Check](#) app on your phone or by visiting one of our centres in the UK. You should do this as soon as possible and you must do this within 6 months to enable you to stay in the UK for 3 years.

You can call the free 24/7 helpline on 0808 164 8810 if you are in the UK for help with any questions about the scheme.

When you made your online application, you provided an email address that we could use to contact you. Please make sure you keep checking the email address you provided (and your junk folder) as we may use that to send you other important information.

We look forward to welcoming you to the UK.

Yours sincerely,

UK Visas and Immigration
Home Office

Important information

This letter has been provided to you based on the information you have given to the Home Office being true and accurate.

You must follow UK law when you are in the UK.

#Your personal information

The Data Protection Act 2018 governs how we use personal data. For details of how we will use your personal information and who we may share it with please see our Privacy Notice for the Border, Immigration and Citizenship system at <https://www.gov.uk/government/publications/personal-information-use-in-borders-immigration-and-citizenship>. This also explains your key rights under the Act, how you can access your personal information and how to complain if you have concerns.

2

HM Government

Home Secretary and Secretary of
State for Levelling Up, Housing and
Communities

2 Marsham Street
London SW1P 4DF

www.gov.uk/home-office

Message from the Home Secretary and the Secretary of State for Levelling Up, Housing and Communities

We would like to send you a personal message as we welcome you to the UK. We know that you are coming here under extremely difficult circumstances. The British Government will do everything possible to support you.

Please read the enclosed letter very carefully and keep it safe. The letter confirms that you can now travel to the UK. It also contains important details, including all the information you need about how and when to provide your biometric requirements. It has a helpline (phone number) to call if you need more assistance.

Once you have provided your biometrics, you will have permission to stay here for 3 years. You will be allowed to work, study, rent a home, and access public services such as a doctor and a school. We want you to thrive here – to make friends, be part of the community, and live a well-rounded life.

The UK has a long, proud history of extending the hand of friendship to people from other countries, especially during difficult periods. The UK and Ukraine already enjoy a strong friendship. Recent events have served only to strengthen that bond. We are completely on your side.

Coming to live in a new country can be a daunting prospect at any time. We want you to know that you are coming to a place that hugely admires your homeland and its people. We all want you to be able to return to a Ukraine which is peaceful, safe, and happy. But we also want the time you spend in the UK to be something that you treasure.

Welcome.

Rt Hon Michael Gove MP

Rt Hon Priti Patel MP

3

Цей лист по суті буде візою, який потрібно буде показати прикордонникам, при посадці на літак. Після прибуття до Британії у вас буде 6 місяців для того, щоб продовжити дозвіл на проживання до 3 років. Для цього потрібно буде заповнити форму. Не обов'язково це робити одразу після приїзду, але обов'язково оформити новий документ на проживання до закінчення перших 6 місяців вашого перебування в новій країні.

Права, гарантовані українцям цим документом:

- право на легальне перебування протягом 3 років
- житло надане спонсором мінімум на 6 місяців
- право на роботу
- доступ до Національно служби здоров'я
- доступ до деяких соціальних виплат
- доступ до шкіл

З свого досвіду можу сказати, що дозвільний лист (permission letter) з підтвердженням права подорожувати у Великій Британії, прийшов за три дні, що дало мені змогу швидко виїхати з країни. Тому що нововведення, які були прийняті державними органами цієї країни щодо забезпечення українців максимально зручні та оперативні. Велика Британія підтримує Україну у найтемніший час, і британське суспільство розуміє необхідність якнайшвидше доставити якомога більше людей у безпечне місце. Ця країна надає нам можливість доступу до майже всіх прав і гарантії громадян Великобританії.

Список використаних джерел

1. Конвенція про статус біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text

2. Умови в'їзду для родичів: <https://www.gov.uk/guidance/support-for-family-members-of-british-nationals-in-ukraine-and-ukrainian-nationals-in-ukraine-and-the-uk#full-publication-update-history>

3. Волонтерський сайт Reset: <https://homesforukraine.org.uk/uk/>

4. Волонтерський сайт Usp.uk: <https://www.uspuk.org/form>